

UPUTA ZA SASTAVLJANJE IZVJEŠĆA ZA POTREBE STATISTIKE VRIJEDNOSNIH PAPIRA

I. Uvod

Ovom se Uputom propisuje sadržaj, način dostave i metodološke upute za dostavu Izvješća o stanju ulaganja u vrijednosne papire – sloga „PU”.

Radi potrebe sastavljanja statistike vrijednosnih papira (izdavanja i ulaganja), prikupljanja podataka za potrebe sastavljanja financijskog računa platne bilance, međunarodne investicijske pozicije, inozemnog duga Republike Hrvatske i drugih statistika Hrvatska narodna banka propisuje obvezu izvještavanja o ulaganjima u vrijednosne papire.

Izvještajnu populaciju statistike vrijednosnih papira čine:

- a. Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD),
- b. skrbnici – kreditne institucije ili investicijska društva koji svojim klijentima pružaju usluge pohrane i administriranja financijskih instrumenata uključujući poslove skrbništva te s tim povezane usluge u skladu s odredbama Zakona o tržištu kapitala („Narodne novine”, br. 88/2008., 146/2008., 74/2009. I 54/2013.) i
- c. rezidenti (pravne i fizičke osobe) koji su ulagali u vrijednosne papire izdavatelja rezidenata ili nerezidenata, a koje ne drže na skrbi kod skrbnika sa sjedištem u RH, osim financijskih institucija koje podatke o ulaganjima u vrijednosne papire Hrvatskoj narodnoj banci (HNB-u) dostavljaju putem drugih izvještajnih sustava:
 - banaka, štednih banaka, podružnica stranih banaka u Republici Hrvatskoj, stambenih štedionica i Hrvatske banku za obnovu i razvitak koje HNB izvještavaju u skladu s Odlukom o statističkom i bonitetnom izvješćivanju („Narodne novine”, br. 35/2010., 95/2010., 146/2010. i 68/2011.) i
 - investicijskih fondova koji izvještavaju Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga u skladu s Odlukom o dostavi statističkog izvješća fonda koju je na temelju Pravilnika o obveznom sadržaju, rokovima i

obliku obveznih izvješća o radu investicijskih fondova, društava za upravljanje i depozitne banke („Narodne novine”, br. 155/2009., 65/2010. i 42/2011.) propisala Hanfa.

II. Izvještajni zahtjev

Osnovni je zadatak statistike vrijednosnih papira prikupljanje podataka koji će HNB-u omogućiti izračun podataka o stanjima i transakcijama rezidenata s vrijednosnim papirima s aspekta statistike izdavanja vrijednosnih papira i s aspekta statistike ulaganja u vrijednosne papire.

U smislu statistike izdavanja vrijednosnih papira nužno je obuhvatiti sve vrijednosne papire (dužničke i vlasničke) koje su rezidenti RH izdali bez obzira na to jesu li izdani u zemlji ili u inozemstvu. Za potrebe statistike izdavanja HNB je obavezan osigurati izračun stanja izdanih vrijednosnih papira, izdavanja novih papira tijekom izvještajnog mjeseca te otplate dospjelih obveza (glavnica i kamata).

U smislu statistike ulaganja u vrijednosne papire nužno je obuhvatiti sva ulaganja rezidenata u vrijednosne papire bez obzira na to je li izdavatelj vrijednosnog papira rezident ili nerezident te ulaganja nerezidenata u vrijednosne papire izdane u RH. Za potrebe statistike ulaganja HNB je obavezan osigurati izračun stanja ulaganja na kraju izvještajnog mjeseca i transakcija tijekom izvještajnog mjeseca (kupnje i prodaje).

Kao dopunski element navedenih dviju statistika prikupljaju se također podaci o ulaganjima nerezidenata u vrijednosne papire koje su nerezidenti izdali u RH i o ulaganjima nerezidenata u vrijednosne papire izdane u inozemstvu, a koji se drže na skrbi kod skrbnika sa sjedištem u RH. Ove se dopunske informacije razmjenjuju u sklopu Europskog sustava središnjih banaka.

Središnji je dio izvještajnog zahtjeva Izvješće o stanju ulaganja u vrijednosne papire – slog „PU”, kojim obveznici izvještavanja za svaki vrijednosni papir (ISIN po ISIN) prikazuju stanje ulaganja na posljednji dan izvještajnog mjeseca za pojedinog ulagatelja ili za grupu ulagatelja agregirano u skladu s definicijom izvještajnog sloga.

Obveza mjesečne dostave sloga „PU” propisuje se, dakle, sa svrhom:

- d. obuhvata podataka o ulaganjima rezidenata i nerezidenata u vrijednosne papire koji su izdani i kojima se trguje u RH – bez obzira na rezidentnost izdavatelja,
- e. obuhvata podataka o ulaganjima rezidenata u vrijednosne papire izdane na inozemnim tržištima kapitala – bez obzira na rezidentnost izdavatelja i
- f. obuhvata podataka o ulaganjima nerezidenata u vrijednosne papire izdane na inozemnim tržištima kapitala – bez obzira na rezidentnost izdavatelja – koji se drže na skrbi kod skrbnika sa sjedištem u RH.

Za vlasničke vrijednosne papire, u sklopu izvještajnog sloga „PU”, obveznici izvještavanja dostavljaju podatak o količini odnosno broju dionica koje pojedini ulagatelj/grupa ulagatelja ima u svom portfelju na posljednji dan izvještajnog mjeseca.

Za dužničke vrijednosne papire, u sklopu izvještajnog sloga „PU”, obveznici izvještavanja dostavljaju podatak o nominalnom iznosu kupljenih dužničkih vrijednosnih papira (izraženo u valuti izdanja vrijednosnog papira) te stanju obračunatih nedospjelih kamata koje ulagatelju pripadaju na posljednji dan izvještajnog mjeseca.

Podaci prikupljeni putem sloga „PU” nadopunjuju se dodatnim izvorima podataka o vrijednosnim papirima koji su dostupni HNB-u, a to su:

- g. Registar vrijednosnih papira izdanih u RH (izvor podataka SKDD),
- h. Registar korporativnih akcija koje se provode za vrijednosne papire izdane u RH (izvor podataka SKDD i razni javni izvori podataka),
- i. Plan otplate dužničkih vrijednosnih papira izdanih u RH (izvor podataka SKDD),
- j. tržišne cijene vrijednosnih papira (izvor podataka ZSE, CSDB, ostali dostupni izvori),
- k. procjene tržišne vrijednosti za vrijednosne papire kojima se ne trguje (procjenu obavlja HNB primjenom raznih modela vrednovanja ovisno o dostupnim podacima za društvo izdavatelja) i
- l. Centralizirana baza podataka o vrijednosnim papirima Europske središnje banke, CSDB (*Centralised Securities Database*), u sklopu koje su dostupni podaci registra, korporativnih akcija, cijena i planova otplate za sve dužničke i vlasničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti zemalja članica EU te u koje ulažu rezidenti zemalja članica EU.

Koristeći se navedenim izvorima podataka, HNB primjenom statističkih metoda izračunava stanja i transakcije za potrebe izrade statistike izdavanja i statistike ulaganja u vrijednosne papire u skladu s izvještajnim zahtjevima Europske središnje banke te drugih statistika iz područja odgovornosti HNB-a.

III. Medij i oblik dostavljanja podataka

Podaci se dostavljaju isključivo elektronički, u obliku datoteke XML prema pravilima propisanim shemom koja je sastavni dio ove Upute.

Kako bi obveznicima izvješćivanja omogućio dostavu podataka, HNB je izradio aplikaciju kojoj obveznici izvješćivanja pristupaju internetom te, koristeći se internetskom tehnologijom i sigurnom vezom za prijenos podataka, dostavljaju propisano izvješće.

Radi osiguravanja pristupa aplikaciji HNB obveznicima izvješćivanja dodjeljuje korisničko ime i lozinku nužnu za pristup aplikaciji.

Korisničko ime i lozinka dodjeljuju se za svakog obveznika izvješćivanja pravnu ili fizičku osobu, zbog čega se istom lozinkom može koristiti više zaposlenika zaduženih za izvješćivanje unutar jedne pravne osobe.

U sklopu aplikacije obveznicima izvješćivanja dostupne su i procedure za izmjenu korisničkog imena i lozinke u slučaju promjene zaposlenika ovlaštenog za dostavu podataka HNB-u.

Odgovornost je obveznika izvješćivanja da promjenom korisničkog imena i lozinke zapriječi neovlaštenim osobama pristup aplikaciji.

Obveznicima izvješćivanja koji ne raspolažu infrastrukturom za generiranje datoteke XML, HNB će omogućiti unos podataka u formatiranu tablicu u Excelu s pomoću koje se podaci pretvaraju u zadani format datoteke za prijenos podataka XML. Navedena tablica bit će svim obveznicima dostupna na internetskim stranicama HNB-a (www.hnb.hr).

Nakon prihvata podataka u HNB-u se provodi formalna kontrola ispravnosti koja podrazumijeva provjeru sadržaja pojedinih obilježja u skladu sa zadanim pravilima.

Ako podaci ne udovoljavaju formalnoj kontroli, ne mogu se preuzeti u bazu podataka HNB-a te će se smatrati da nisu ni dostavljeni. Istodobno sustav generira e-poruku za obveznika izvješćivanja kojom ga se upozorava da preuzme datoteku s porukama o ustanovljenim formalnim pogreškama.

Prilog 3. Provjera ispravnosti pri dostavljanju datoteka s podacima o stanju ulaganja u vrijednosne papire uz ovu uputu sadrži popis formalnih kontrola koje se provode pri dostavi datoteke slogova „PU”.

Naziv datoteke za dostavu podataka izvješća, uz oznaku izvješća „VRPA”, formira se s pomoću sljedećih elemenata razdvojenih znakom minus „-”:

- m. porezni broj obveznika izvješćivanja,
- n. kalendarski mjesec za koji se dostavljaju podaci u zadanom formatu GGGGMM,
- o. oznaka izvještajnog sloga koji se dostavlja – PU,
- p. redni broj datoteke koja se u izvještajnom mjesecu dostavlja, pri čemu svaka dostavljena datoteka mora imati oznaku rednog broja u formatu „00” i
- q. broj slogova sadržanih u datoteci koja se dostavlja.

IV. Obuhvat podataka u izvještajnom slogu

Svaki obveznik izvještavanja dostavlja podatke u skladu s pravilima sloga „PU” koja se navode u nastavku ove Upute.

Ovim izvješćem prikupljaju se podaci o količini vrijednosnih papira (vlasničkih, dužničkih ili udjela u investicijskom fondu) koju određeni ulagatelj/grupa ulagatelja definirana obilježjima izvještajnog zahtjeva drži na kraju izvještajnog mjeseca.

Obveznik izvješćivanja može odabrati jedan od dva raspoloživa modaliteta dostave podataka:

- r. Slog izvješća „PU” dostavlja se na razini svakog ISIN-a za svakog ulagatelja rezidenta pravnu osobu, dok se podaci nerezidenata agregiraju (jer HNB-u nisu dostupni njihovi detaljniji podaci). Ako obveznik izvješćivanja odabere ovaj modalitet izvješćivanja, u obilježju „P Porezni broj” dostavlja podatak o poreznom broju ulagatelja rezidenta i nije obvezan dostavljati podatke u obilježjima „Djelatnost”, „Država ulagatelja”, „Institucionalni sektor” i „Vrsta financijske institucije”. Slogovi fizičkih osoba i pri odabiru ovog modaliteta izvješćivanja dostavljaju se agregirano!
- s. Slog izvješća „PU” dostavlja se na razini svakog ISIN-a, ali agregirano za grupu ulagatelja rezidenata i nerezidenata. Ako obveznik izvješćivanja odabere ovaj modalitet izvješćivanja, ne popunjava obilježje „P Porezni broj”, ali je obvezan dostaviti i agregirati podatke o ulagateljima u

obilježjima „Djelatnost”, „Država ulagatelja”, „Institucionalni sektor”, „Vrsta financijske institucije” i „Vlasnička povezanost izdavatelja i ulagatelja”. Vrijednosti navedenih obilježja obveznici su dužni upisivati u skladu s Prilogom 1. Pregled rezidentnih pravnih osoba. Navedeni pregled u obliku datoteke TXT HNB će svakog mjeseca ažurirati na svojim internetskim stranicama, a obveznici izvješćivanja dužni su osigurati primjenu ažuriranog pregleda za svako izvještajno razdoblje.

Za vlasničke vrijednosne papire, u sklopu izvještajnog sloga „PU”, obveznici izvještavanja dostavljaju podatak o količini odnosno broju dionica koje pojedini ulagatelj/grupa ulagatelja drži na posljednji dan izvještajnog mjeseca.

Za dužničke vrijednosne papire, u sklopu izvještajnog sloga „PU”, obveznici izvještavanja dostavljaju podatak o nominalnom iznosu kupljenih dužničkih papira (izraženo u valuti izdanja) i stanju obračunatih nedospjelih kamata koje ulagatelju pripadaju na posljednji dan izvještajnog mjeseca.

Za svakog se obveznika izvještavanja u nastavku ove Upute navodi obuhvat podataka o kojem je obvezan izvještavati.

SKDD izvještava o stanjima ulaganja na posljednji dan izvještajnog mjeseca za pojedinog ulagatelja/skupinu ulagatelja definiranu obilježjima sloga „PU” za sve vrijednosne papire izdane u RH u skladu s evidencijom središnjeg depozitorija za čije je vođenje SKDD ovlašten Zakonom o tržištu kapitala. Stanja ulaganja prikazuju se za pojedine skupine ulagatelja razdvojeno prema vrsti računa na kojoj se vodi pozicija ulagatelja u depozitoriju:

- t. računi koji glase na ulagatelja (UU),
- u. skrbnički računi za ulagatelja – podaci krajnjeg ulagatelja poznati su SKDD-u (SU),
- v. skupni skrbnički računi – podaci krajnjeg ulagatelja nisu poznati SKDD-u (SS) i
- w. trezorski računi (TR).

Skrbnici su obvezni izvještavati o ulaganjima u vrijednosne papire **za klijente rezidente i nerezidente** kojima pružaju usluge skrbi u sljedećem obuhvatu:

- x. o ulaganjima klijenata u vrijednosne papire izdane u RH (bez obzira na to je li izdavatelj rezident ili nerezident) – samo u dijelu ulaganja koja se u SKDD-u vode na računima otvorenima po nalogu skrbnika iz RH i na

kojima se drže vrijednosni papiri za klijenta, pri čemu podaci o klijentu krajnjem ulagatelju nisu poznati SKDD-u – SS računi (skupni skrbnički računi, skrbnički računi pod zaporkom ili slični računi) i

- y. o ulaganjima klijenata u vrijednosne papire koji su izdani na inozemnim tržištima kapitala bez obzira na to je li izdavatelj rezident ili nerezident.

Skrbnici o ulaganjima klijenata izvještavaju prema modalitetima obilježja „Vrsta računa” zasebno za ova ulaganja:

- z. Ulaganja klijenata u rezidentne vrijednosne papire koja se u SKDD-u vode na računima otvorenima po nalogu skrbnika, pri čemu SKDD-u nisu poznati podaci o krajnjem ulagatelju. Za ova ulaganja u obilježju „Vrsta računa” skrbnici su obvezni koristiti se oznakom SS.
- aa. Ulaganja klijenata u nerezidentne vrijednosne papire koje su klijenti stekli u pravnim poslovima kupoprodaje na tržištu kapitala (primarnom ili sekundarnom). Za ova ulaganja u obilježju „Vrsta računa” rabi se oznaka UU.
- bb. Ulaganja klijenata u nerezidentne vrijednosne papire koje su klijenti stekli u pravnim poslovima reverzibilnih transakcija s vrijednosnim papirima. Reverzibilne transakcije podrazumijevaju ugovorni odnos pri kojem jedna ugovorna strana pravno stječe vrijednosni papir, ali istodobno preuzima obvezu da na određeni dan ili do ugovorenog datuma vrati istu količinu istoga ili ekvivalentnoga vrijednosnog papira. Ovi su ugovori poznati kao repo ugovor, ugovor o reotkupu vrijednosnih papira (engl. *sell/buy back*) i ugovor o pozajmljivanju vrijednosnih papira (engl. *securities lending*). Budući da se, u skladu sa statističkim standardima, vrijednosni papiri u reverzibilnim transakcijama prikazuju kao dio bilančne pozicije ugovorne strane davatelja vrijednosnog papira, nužno je vrijednosne papire koje je primatelj u ovom poslovima stekao iskazati na zasebnoj poziciji. Na ovaj će se način onemogućiti dvostruko prikazivanje istoga vrijednosnog papira u ulaganjima i na poziciji davatelja i na poziciji primatelja vrijednosnog papira ako je ovakav posao s nerezidentnim papirom ugovoren između dva rezidenta. Za ovu vrstu ulaganja u obilježju „Vrsta računa” rabi se oznaka RT.

Rezidenti (pravne i fizičke osobe) koji su ulagali u vrijednosne papire izdane na inozemnim tržištima kapitala obvezni su izvještavati o ulaganjima u dužničke i vlasničke vrijednosne papire ako papire ne drže na skrbi kod skrbnika sa sjedištem u RH.

Rezidenti o ulaganjima izvještavaju prema osnovi stjecanja vrijednosnog papira zasebno za ova ulaganja:

cc. Ulaganja u vrijednosne papire koje su stekli kupoprodajom na tržištu kapitala (primarnom ili sekundarnom). Za ova ulaganja u obilježju „Vrsta računa” rezidenti rabe oznaku UU.

dd. Ulaganja u vrijednosne papire koje su stekli u pravnim poslovima reverzibilnih transakcija s vrijednosnim papirima (repo, obratni repo, reotkup vrijednosnih papira – *sell/buy back*, pozajmljivanje vrijednosnih papira – *securities lending*). Za ovu vrstu ulaganja u obilježju „Vrsta računa” rezidenti rabe oznaku RT.

Obuhvat statistike vrijednosnih papira, obveznike i obuhvat izvještavanja možemo prikazati na sljedeći način:

V. Definicije obilježja Izvješća o stanju ulaganja u vrijednosne papire – sloga „PU”

1. „Oznaka izvješća”

Ovo obilježje omogućuje jedinstvenu identifikaciju vrste ulaznog sloga statistike vrijednosnih papira.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Jedini dopušteni modalitet u obilježju „Oznaka izvješća” jest PU.

Unutar sloga „PU” obveznici izvješćivanja, za potrebe statistike vrijednosnih papira, dostavljaju podatke o ulaganjima za svaki vrijednosni papir (ISIN) koji ulagatelji imaju u portfelju na posljednji dan izvještajnog mjeseca. Ulaganja se u slogu „PU” prikazuju za svakog ulagatelja ili agregirano za grupu ulagatelja za svaki ISIN na razini:

- ee. vrste računa na kojoj se vodi pozicija ulagatelja/osnove stjecanja vrijednosnog papira,
- ff. djelatnosti ulagatelja,
- gg. države rezidentnosti ulagatelja,
- hh. institucionalnog sektora ulagatelja,
- ii. vrste financijske institucije ulagatelja i
- jj. vlasničke povezanosti ulagatelja i izdavatelja vrijednosnog papira.

Ako se u slogu „PU” prikazuju podaci o ulaganju u vlasnički vrijednosni papir ili beskamatni dužnički vrijednosni papir, obvezno se za ulagatelja (grupu ulagatelja) dostavlja jedan slog s podatkom o količini ulaganja (broju dionica ili nominalnom iznosu glavnice beskamatnoga dužničkog papira) u vlasništvu ulagatelja.

Ako se u slogu „PU” prikazuju podaci o ulaganju u kamatonosni dužnički vrijednosni papir, obvezno se za ulagatelja (grupu ulagatelja) dostavljaju minimalno dva izvještajna sloga – jedan s podatkom o nominalnom iznosu ulaganja i drugi s podatkom o stanju obračunatih nedospjelih kamata koje pripadaju ulagatelju na posljednji dan izvještajnog mjeseca.

2. „Izvještajno razdoblje”

Ovo obilježje omogućava jedinstvenu identifikaciju izvještajnog razdoblja za koje se podaci dostavljaju.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Obilježje „Izvještajno razdoblje” mora sadržavati datum u formatu „ggggmdd” pri čemu „dd”, tj. oznaka dana uvijek mora biti posljednji (kalendarski) dan izvještajnog mjeseca za koji se podaci dostavljaju.

3. „Porezni broj”

Ovo obilježje omogućava jedinstvenu identifikaciju izvještajne institucije (obveznika izvještavanja) koja dostavlja izvješće.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Obilježje se popunjava tako da se upiše porezni broj (OIB) koji je izvještajnoj instituciji dodijelilo Ministarstvo financija RH na temelju Zakona o osobnom identifikacijskom broju.

4. „ISIN”

U ovom se obilježju navodi međunarodni identifikacijski broj vrijednosnog papira (ISIN) – oznaka vrijednosnog papira određena u skladu s odredbama Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO). Oznaka ISIN upotrebljava se u međunarodnom trgovanju vrijednosnim papirima da bi se osigurala transparentnost međunarodnog trgovanja tim papirima.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Iznimno, za vrijednosne papire kojima nije dodijeljena oznaka ISIN, a kojima se trguje i ulagatelji ih drže na skrbi (primjerice specifične obveznice RH), potrebno je upisati skupnu identifikacijsku oznaku. Nije dopušteno agregiranje vrijednosnog papira bez oznake ISIN s bilo kojim drugim vrijednosnim papirom.

Uz oznaku ISIN dopušteni modaliteti u obilježju „ISIN” jesu:

Redni broj:	„ISIN”	Opis
1.	HRRHMFO99991	Zamjenske obveznice za restrukturiranje gospodarstva RH
2.	HRRHMFO99992	Obveznice RH za blokiranu deviznu štednju
3.	HRRHMFO99993	Obveznice RH za sanaciju
4.	HRRHMFO99994	Obveznice RH za otkup društvenih stanova
5.	**OFOND00000	Udio u otvorenom investicijskom fondu
6.	**ODUZN00000	Dužnički vrijednosni papir
7.	**OVLAS00000	Vlasnički vrijednosni papir
8.	**OOSTA00000	Ostalo

Prva dva mjesta u zbirnim modalitetima pod rednim brojem 5. do 8. označena zvjezdicama („**”) mjesta su za dvoslovnu oznaku države rezidentnosti izdavatelja vrijednosnog papira bez oznake ISIN.

U slučaju izvještavanja o vrijednosnom papiru bez međunarodne oznake ISIN, budući da HNB-u nisu poznata svojstva vrijednosnog papira u koji se ulaže, u obilježju „Iznos” uz oznaku vrste iznosa „01” – iznimno se navodi tržišna vrijednost ulaganja izražena u kunama! Tržišna vrijednost pritom podrazumijeva količinu ulaganja pomnoženu s tržišnom cijenom na posljednji dan izvještajnog mjeseca (ili posljednjom dostupnom tržišnom cijenom), odnosno broj udjela ulagatelja u investicijski fond pomnožen s cijenom udjela na posljednji dan u mjesecu. Uz oznaku vrste iznosa „03” navodi se pripadajući iznos obračunatih nedospjelih kamata također izražen u kunama.

5. „Vrsta računa”

U ovom obilježju obveznik izvješćivanja odabirom odgovarajućeg modaliteta navodi oznaku vrste računa na kojoj se u SKDD-u vodi ulaganje u vrijednosne papire izdane u RH odnosno osnovu stjecanja vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima kapitala.

Određeni obveznik izvješćivanja s obzirom na propisani obuhvat izvješćivanja smije se koristiti samo određenim modalitetima obilježja „Vrsta računa”:

kk. SKDD – dopušteni su modaliteti UU, SU, SS i TR,

ll. skrbnici – dopušteni su modaliteti SS, UU i RT i

mm. rezidenti – dopušteni su modaliteti UU i RT.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Obilježje „Vrsta računa” popunjava se odabirom jednog od mogućih modaliteta:

nn. **UU** – oznaka računa ulagatelja. Modalitet UU rabi se za označivanje ulaganja u vrijednosne papire izdane u RH koja se u SKDD-u vode na poziciji ulagatelja, odnosno ulaganja u vrijednosne papire izdane na inozemnim tržištima koja prijavljuju rezidenti ili skrbnici. Obveznici izvješćivanja rabe modalitet UU na sljedeći način:

- i. SKDD – za označivanje ulaganja u vrijednosne papire koja se vode na računima otvorenima po nalogu ulagatelja, a za koje je SKDD-u poznat podatak o krajnjem ulagatelju. Ovom oznakom obilježavaju se i ulaganja na zajedničkim računima za koje su specificirani udjeli svih suovlaštenika na računu, na zastupničkim računima za koje je imatelj vrijednosnih papira uvijek zastupani ulagatelj i drugima.

- ii. Skrbnici – za označivanje ulaganja klijenata u vrijednosne papire stečene transakcijama na tržištu kapitala (primarnom ili sekundarnom).
- iii. Rezidenti za označivanje vlastitih ulaganja u vrijednosne papire koje ne drže na skrbi kod skrbnika sa sjedištem u RH, a koji su stečeni kupoprodajom na tržištu kapitala (primarnom ili sekundarnom).

Ako je u obilježju „Vrsta računa” odabran modalitet UU, sva preostala obilježja sloga „PU” („Djelatnost”, „Država ulagatelja”, „Institucionalni sektor”, „Vlasnička povezanost izdavatelja i ulagatelja”...) popunjavaju se podacima o ulagatelju kojem vrijednosni papiri pripadaju. Primjerice: za zastupnički račun po kojem je zakonski zastupnik XY d.o.o., u obilježje „Djelatnost ” ne upisuju se podaci o zastupniku već o krajnjem ulagatelju ZZ d.o.o., npr. 7311...

- oo. **SU** – oznaka skrbničkih računa. Odabir ovog modaliteta dopušten je samo za SKDD kao obveznika izvještavanja. Ovom se oznakom obilježavaju svi računi otvoreni po nalogu skrbnika koji vrijednosne papire drži za treće osobe, pri čemu su SKDD-u poznati podaci krajnjeg ulagatelja (skrbnički računi za ulagatelja). Ovim modalitetom označit će se tako primjerice skrbnički račun na ime. Ako je u obilježju „Vrsta računa” odabran modalitet SU, u obilježje „P Porezni broj” upisuje se podatak o skrbniku po čijem je nalogu račun otvoren, dok se u svim ostalim obilježjima agregiraju podaci istovrsnih ulagatelja.
- pp. **SS** – oznaka skrbničkih računa. Odabir modaliteta SS rabi se za označivanje ulaganja u vrijednosne papire izdane u RH koji se u SKDD-u vode na računima otvorenima po nalogu skrbnika koji papire drži za treće osobe, pri čemu SKDD-u nisu poznati podaci krajnjeg ulagatelja. Modalitet SS obveznici izvješćivanja rabe na sljedeći način:
 - i. SKDD – modalitetom SS obilježavaju se ulaganja na zbirnim skrbničkim računima i skrbničkim računima pod zaporkom (i sličnim računima) na kojima se vode ulaganja ulagatelja koji SKDD-u nisu poznati.
 - ii. Skrbnici – modalitet SS skrbnici rabe kako bi HNB-u učinili transparentnim ulaganja u vrijednosne papire izdane u RH, a koji se u SKDD-u vode na računima koji ne omogućuju identificiranje krajnjeg ulagatelja. Uparivanjem podataka SKDD-a i skrbnika

HNB-u će se omogućiti upoznavanje strukture ulagatelja prema obilježjima sloga „PU” („Djelatnost”, „Država ulagatelja”, „Vlasnička povezanost izdavatelja i ulagatelja”...).

Pri odabiru modaliteta SS SKDD će sva preostala obilježja sloga „PU” popunjavati podacima o skrbniku jer mu podaci o krajnjem ulagatelju nisu poznati. Pri odabiru modaliteta SS skrbnici će međutim sva preostala obilježja sloga „PU” popunjavati podacima o krajnjem ulagatelju.

qq. **TR** – odabir modaliteta TR dopušten je samo SKDD-u kao obvezniku izvješćivanja. Ovim se modalitetom obilježavaju pozicije koje ulagatelj ima u vrijednosnom papiru koji je sam izdao.

rr. **RT** – Modalitetom RT označuju se ulaganja u vrijednosne papire izdane na inozemnom tržištu koje su ulagatelji stekli u reverzibilnim transakcijama s vrijednosnim papirima. Model RT upotrebljavat će skrbnici ako izvještavaju o ulaganjima klijenata (rezidenata i nerezidenata) ili rezidenti za svoja ulaganja koja se odnose na vrijednosne papire stečene zaključivanjem repo ugovora, ugovora o reotkupu vrijednosnih papira (*sell/buy back*) ili ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira (*securities lending*).

6. „P Porezni broj”

Obilježje „P Porezni broj” rabi se ako je obveznik izvješćivanja odabrao modalitet izvješćivanja za svakog ulagatelja pravnu osobu i svaki ISIN. Izvještavanje za fizičke osobe uvijek je agregirano!

Vrijednost ovog obilježja unosi se upisom OIB-a koji je ulagatelju pravnoj osobi dodijelila Porezna uprava Ministarstva financija.

Vrijednost ovog obilježja dopušteno je upisati samo za ulagatelje pravne osobe rezidente RH za koje su HNB-u uvidom u registre dostupni preostali podaci sloga „PU” nužni za agregiranje podataka.

Ako je u obilježju „P Porezni broj” upisan porezni broj krajnjeg ulagatelja rezidentne pravne osobe, obveznik izvješćivanja ne popunjava sljedeća obilježja sloga „PU”:

ss. „Djelatnost”,

tt. „Država ulagatelja”,

uu. „Institucionalni sektor” i

vv. „Vrsta financijske institucije”.

Vrijednost obilježja „P Porezni broj” ne upisuje se ako je obveznik izvješćivanja odabrao agregirani modalitet izvješćivanja za grupu ulagatelja.

U slučaju agregiranog izvješćivanja obveznik izvješćivanja obavezan je popuniti sva preostala obilježja sloga „PU” odgovarajućim modalitetima.

Ako je odabrao agregirani model izvješćivanja, obveznik izvješćivanja dužan je agregirati podatke istovrsnih ulagatelja za isti ISIN te nije dopušteno dostavljanje više slogova s identičnim vrijednostima svih obilježja sloga „PU”.

7. „Djelatnost”

U ovom se obilježju navodi djelatnost u skladu s Odlukom o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. („Narodne novine”, br. 58/2007.).

Oznaka djelatnosti navodi se na najnižoj razini razreda Nacionalne klasifikacije djelatnosti u formatu od četiri znamenke bez točke uz obvezno upisivanje vodećih nula.

Na ovaj način iskazana djelatnost omogućit će HNB-u agregiranje na razini skupine, odjeljka i područja (npr. 0111).

Ako je obveznik izvješćivanja odabrao agregirano izvješćivanje, obilježje „Djelatnost” popunjava na sljedeći način:

ww. Za ulagatelja pravnu osobu sa sjedištem u RH podatak o djelatnosti upisuje se unosom brojčane oznake razreda djelatnosti u skladu s NKD-om 2007.

xx. Za ulagatelja pravnu osobu čiju poziciju još uvijek vodi, a koja je zbog bilo kojeg razloga prestala postojati ili nije dostupan podatak o djelatnosti, obvezno se upisuje modalitet „0000”.

yy. Za ulagatelja pravnu osobu koja nije rezident RH podatak o djelatnosti upisuje se ako je obvezniku izvješćivanja dostupan preko sustava OIB-a ili iz izjave ulagatelja.

zz. Za ulagatelje fizičke osobe obilježje „Djelatnost” ne popunjava se.

8. „Država ulagatelja”

Sastavljanje agregiranih izvješća statistike vrijednosnih papira zahtijeva i geografsku identifikaciju ulagatelja s obzirom na državu njihova sjedišta odnosno prebivališta.

Osim države sjedišta odnosno prebivališta koja je važna za pravne i fizičke osobe, potrebno je zasebno identificirati međunarodne financijske institucije u skladu s posebnim, međunarodno standardiziranim, popisom koji utvrđuje i održava Eurostat, a koji će HNB objaviti na svojim internetskim stranicama zajedno s tekstom Odluke i Upute za sastavljanje izvješća za potrebe statistike vrijednosnih papira.

Ovo obilježje popunjava se za ulagatelje nerezidente dvoslovnim međunarodnom oznakom zemlje sjedišta/prebivališta u skladu s podzakonskim propisima HNB-a o upotrebi slovnih kratica i brojčanih oznaka za države i zemlje i novčane jedinice u platnom prometu s inozemstvom.

Za potrebe ove Upute popis oznaka država proširen je na način da se dodaje oznaka za Republiku Kosovo (XK).

Za ulagatelje rezidente ovo obilježje popunjava se sa HR.

Za ulagatelje međunarodne financijske institucije ovo obilježje popunjava se u skladu s Prilogom 2. Popis međunarodnih institucija.

HNB će osigurati ažuriranje Popisa međunarodnih institucija, a obveznici izvješćivanja dužni su osigurati primjenu popisa važećeg u određenom izvještajnom razdoblju.

Popis međunarodnih institucija iz Priloga 2. HNB će obveznicima izvještavanja učiniti dostupnim na svojim internetskim stranicama zajedno s ovom Uputom.

Vrijednost ovog obilježja obvezno se upisuje u slogovima za ulagatelje nerezidente i za ulagatelje rezidente ako je obveznik izvješćivanja odabrao modalitet agregiranog izvješćivanja.

9. „Institucionalni sektor”

Sastavljanje agregiranih izvješća statistike vrijednosnih papira zahtijeva grupiranje ulagatelja i izdatelja u skladu s međunarodnim standardima sektorizacije institucionalnih jedinica koji se zasnivaju na Sustavu nacionalnih računa – SNA i Europskom sustavu nacionalnih računa – ESA.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se obvezno za ulagatelje nerezidente i za ulagatelje rezidente ako je obveznik odabrao agregirano izvješćivanje.

Ako slog sadržava podatke ulagatelja fizičke osobe (rezidenta ili nerezidenta), popunjava se modalitetom 14.

Dodjela institucionalnog sektora za rezidente pravne osobe obavlja se u skladu sa sektorskom klasifikacijom institucionalnih jedinica koju Državni zavod za statistiku objavljuje na svojim internetskim stranicama.

Obveznicima izvješćivanja koji odaberu agregirano izvještavanje, HNB će u obliku datoteke TXT svakog mjeseca osigurati ažurirani Prilog 1. Pregled rezidentnih pravnih osoba. Navedeni pregled u obliku datoteke TXT HNB će objavljivati na svojim internetskim stranicama (www.hnb.hr), a obveznici izvješćivanja dužni su osigurati primjenu ažurnog pregleda za svako izvještajno razdoblje.

Dodjela institucionalnog sektora za ulagatelje nerezidentne pravne osobe obavlja se izborom jednog od mogućih modaliteta:

- aaa. „11” – nefinancijska poduzeća,
- bbb. „121” – središnja banka,
- ccc. „122” – kreditne institucije osim središnje banke čije su primarne djelatnosti primanje depozita i odobravanje kredita,
- ddd. „123” – novčani fondovi,
- eee. „124” – ostali investicijski fondovi osim novčanih,
- fff. „1251” – ostali financijski posrednici osim osiguravateljskih društava i mirovinskih fondova,
- ggg. „1252” – sekuritizacijski subjekti (engl. *financial vehicle corporations*) – institucije koje se bave provedbom sekuritizacijskih shema,
- hhh. „126” – pomoćne financijske institucije (engl. *financial auxiliaries*),
- iii. „127” – društva koja se bave prijenosom financijskih sredstava (engl. *captive financial institutions*) – institucije čija primarna djelatnost nije financijsko posredovanje ni pružanje pomoćnih financijskih usluga, niti se većina transakcija s njezinom aktivom ili pasivom obavlja na otvorenom tržištu,

- jjj. „128” – osiguravateljska društva,
- kkk. „129” – mirovinski fondovi,
- lll. „13” – država,
- mmm. „14” – stanovništvo,
- nnn. „15” – neprofitne ustanove koje služe stanovništvu i
- ooo. „22000” – države i međunarodne institucije.

Iznimno, ako se institucionalni sektor ne može odrediti (za rezidenta ili nerezidenta), obilježje se popunjava modalitetom „0000” – nesektorizirano.

Odabir modaliteta obilježja „Institucionalni sektor” obveznik izvješćivanja odabire u skladu s najboljim raspoloživim saznanjima.

10. „Vrsta financijske institucije”

Vrijednost ovog obilježja obvezno se upisuje za ulagatelje rezidente RH koji čine institucionalni sektor 12**, tj. za sve financijske institucije.

Vrijednost ovog obilježja odabire se u skladu s Prilogom 1. Pregled rezidentnih pravnih osoba ako obveznik izvještava agregirano. Ako obveznik izvještava pojedinačno, obilježje će popuniti HNB.

11. „Vlasnička povezanost izdavatelja i ulagatelja”

Ovim se obilježjem omogućuje identifikacija postojanja vlasničke povezanosti između izdavatelja vrijednosnog papira i njegova ulagatelja te vrsta vlasničke povezanosti.

Vlasnička povezanost, u smislu izvještajnog zahtjeva, postotni je udio ulagatelja u vlasničkoj glavnici izdavatelja. Vlasničku glavnicu za izračun vlasničke povezanosti čine redovne i povlaštene dionice s pravom glasa.

Izračun vlasničke povezanost identičan je za ulagatelje u vlasničke i ulagatelje u dužničke vrijednosne papire.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Vrijednost obilježja unosi se se odabirom jednog od mogućih modaliteta:

- ppp. „N00000” – ne postoji vlasnička povezanost – ulagatelj ne posjeduje redovne ni povlaštene dionice s pravom glasa izdavatelja vrijednosnog papira,

qqq. „P01000” – postoji vlasnička povezanost pri čemu ulagatelj posjeduje manje od 10% udjela u vlasničkoj glavnicu izdavatelja,

rrr. „P05000” – postoji vlasnička povezanost – ulagatelj posjeduje između 10% i 50% udjela u vlasničkoj glavnicu izdavatelja (uključujući 10% i isključujući 50%) i

sss. „P10000” – postoji vlasnička povezanost – ulagatelj posjeduje 50% ili više udjela u vlasničkoj glavnicu izdavatelja.

12. „Vrsta iznosa”

U ovom se obilježju navodi vrsta iznosa statistike vrijednosnih papira. Identifikacija vrste iznosa omogućit će HNB-u izračun stanja i transakcija te međuvalutnih razlika.

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Vrijednost ovog obilježja unosi se odabirom jednog od mogućih modaliteta:

- a) „01” – ovom se vrstom iznosa označuje količina vrijednosnog papira koju ulagatelj drži na kraju izvještajnog mjeseca. Ako se ovom vrstom iznosa dostavlja podatak o ulaganju u vlasnički vrijednosni papir, upisuje se **broj vlasničkih vrijednosnih papira** (npr. 10 dionica). Ako se dostavlja podatak o ulaganju u dužnički vrijednosni papir, upisuje se nominalni iznos kupljenoga dužničkog papira bez obzira na trenutno stanje nedospjele glavnice. Primjerice, ulagatelj je kupio 10.000 kuna obveznice izdavatelja. U trenutku kupnje stanje nedospjele glavnice (engl. *pool factor*) iznosilo je 1. Dakle, u trenutku kupnje obveznice nije dospjela ni jedna rata otplate glavnice. Na dan 31. prosinca 2012. stanje nedospjele glavnice (engl. *pool factor*) iznosi 0,8, što znači da je u međuvremenu dospjela glavnica u iznosu od $0,2 \cdot 10.000 = 2000$. Bez obzira na trenutno stanje nedospjele glavnice ulagatelja u slogu "PU" vrstom iznosa "01" treba uvijek prikazati nominalni iznos kupljene glavnice odnosno ulagatelj prikazuje iznos od 10.000.
- b) „03” – ovom vrstom iznosa iskazuje se **stanje obračunatih nedospjelih kamata** koje ulagatelju pripadaju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (engl. *accrued interest*). Uz ovu vrstu iznosa upisuje se bročano iznos **pripadajućih kamata u valuti izdanja** vrijednosnog papira. Primjerice na dan 31. prosinca 2012. ulagatelju pripada 2.350,45 eura kamata po vrijednosnom papiru HRATGRO077A5. U obilježju „Vrsta iznosa” odabiremo modalitet 03, a u obilježju „Iznos” upisujemo 2.350,45. Podatak o valuti na koju se iznos odnosi HNB povlači iz registra vrijednosnih papira koji *osigurava dopunske podatke o*

vrijednosnim papirima. Jednostavnosti radi, ako skrbnici ne raspolažu podacima o stvarnom stanju obračunatih nedospjelih kamata, iznos obračunatih nedospjelih kamata može se izračunati primjenom nominalne kamatne stope na nominalnu vrijednost dužničkoga vrijednosnog papira prema formuli kako slijedi:

$$AI_t = NV \times \left(\frac{k \times T}{360} \right) \times \left(\frac{t}{T} \right) = NV \times \frac{k \times t}{360}$$

Pri čemu simboli sadržani u formuli predstavljaju:

AI_t – stanje obračunatih nedospjelih kamata na dan t

NV – nominalna vrijednost glavnice

K – nominalna godišnja kamatna stopa

t – kalendarski broj dana proteklih od posljednjeg isplaćenoga kupona

T – kalendarski broj dana između dvije isplate kupona.

- c) „06” – ovom se vrstom iznosa *iskazuje količina* vrijednosnog papira za koju je ulagatelj prihvatio ponudu iz korporativne akcije ili koju je ponuditelj (preuzimatelj) otkupio pri provedbi korporativne akcije. Ovaj modalitet u izvještajnim slogovima upotrebljava se za dostavu podataka isključivo pri provedbi jedne od sljedećih korporativnih akcija:
- i. preuzimanje ciljnog društva,
 - ii. ponuda za preuzimanje društva koje nije ciljno i
 - iii. distribucija s pravom prvenstva.

Naime, pri provedbi navedenih korporativnih akcija ponuditelj ulagateljima isplaćuje vrijednosne papire po cijeni koja je različita od uobičajene burzovne cijene. Kako bi se HNB-u omogućilo ispravno vrednovanje transakcija iz provedbe navedenih korporativnih akcija, količinu vrijednosnih papira koja sudjeluje u provedbi akcije potrebno je zasebno iskazati. Tako se pri provedbi korporativne akcije distribucija s pravom prvenstva vrstom iznosa 06 označavaju količine vrijednosnih papira agregirane za ulagatelje koji su prihvatili ponudu izdavatelja za kupnju novoizdanih dionica. Pri provedbi akcije preuzimanja ciljnog ili društva koje nije ciljno vrstom iznosa 06 dostavljaju se podaci o količini vrijednosnih papira koju su ulagatelji u korporativnoj akciji prodali preuzimatelju po ponudenoj cijeni. Navedeni iznosi upisuju se s predznakom „-”. Ako se vrstom iznosa 06 prikazuje količina vrijednosnih papira koje je preuzimatelj kupio u provedbi

korporativne akcije, količina se upisuje s predznakom „+”. Iznimno je važno ovdje naglasiti distinkciju u odnosu na dostavu podataka o stanja ulaganja s vrstom iznosa 01. Naime, za razliku od navedenih vrsta iznosa, pri upotrebi vrste iznosa 06 slogovi se agregiraju prema opisu ulagatelja na kraju prethodnoga izvještajnog mjeseca – tj. prikazuje se kakav je ulagatelj prihvatio ponudu preuzimatelja, a ne što je on postao nakon što je prihvatio ponudu. Ako primjerice ulagatelj koji je imao vlasnički udio između 10% i 50% tijekom korporativne akcije preuzimatelju proda dio svog ulaganja te na osnovi preostalog broja dionica nakon provedbe korporativne akcije pripada grupi ulagatelja s udjelom do 10% dionica, navedene je vrste iznosa potrebno u slogu „PU” agregirati na sljedeći način:

"PU" SLOG								Vrsta iznosa		
Izvjestajno Razdoblje	ISIN	Vrsta Racuna	Djelatnost	Drzava Ulagatelja	Institucionalni Sektor	VrstaFI	Vlasnicka Povezanost	1	3	6
20120229	HRSLDRRA0004	UU	X	HR	14	X	P05000	1.000.000,00	0	0
20120331	HRSLDRRA0004	UU	X	HR	14	X	P05000		0	-700000
20120331	HRSLDRRA0004	UU	X	HR	14	X	P01000	300000	0	0

13. „Iznos”

Vrijednost ovog obilježja upisuje se u svim slogovima izvještajnog mjeseca.

Vrijednost ovog obilježja unosi se u obliku decimalnog broja s dva decimalna mjesta.

Ako se prikazuje nominalno stanje kupljenoga vrijednosnog papira, iznos se navodi u valuti izdanja vrijednosnog papira.

Ako se iznosom prikazuje podatak koji se odnosi na ulaganje u vlasnički vrijednosni papir, decimalna mjesta obvezno se popunjavaju nulom.

Iznimno, u slogovima uz vrstu iznosa „06” može se za prikaz količine vrijednosnog papira za koju su ulagatelji prihvatili ponudu iz akcija preuzimanja (ponuda za preuzimanje ciljnog društva i ponuda za kupnju društva koje nije ciljno) u obilježje „Iznos” unijeti podatak s negativnim predznakom.

Prilog 1. Pregled rezidentnih pravnih osoba

Identificiranje rezidentnih pravnih osoba obavlja se na temelju popisa koji objavljuje Državni zavod za statistiku na svojoj web stranici <http://www.dzs.hr/Hrv/important/Sektorizacija/sektorizacija.asp> te klasifikacije HNB-a.

Navedeni pregled u obliku datoteke TXT HNB će objavljivati na svojim internetskim stranicama (www.hnb.hr), a obveznici izvješćivanja dužni su osigurati primjenu ažurnog pregleda za svako izvještajno razdoblje.

Prilog 2. Popis međunarodnih institucija

Popis oznaka međunarodnih institucija naveden u ovom prilogu je popis međunarodnih institucija koji objavljuje Eurostat.

Popis međunarodnih institucija HNB će objavljivati na svojim internetskim stranicama (www.hnb.hr), a obveznici izvješćivanja dužni su osigurati primjenu ažurnog pregleda za svako izvještajno razdoblje.